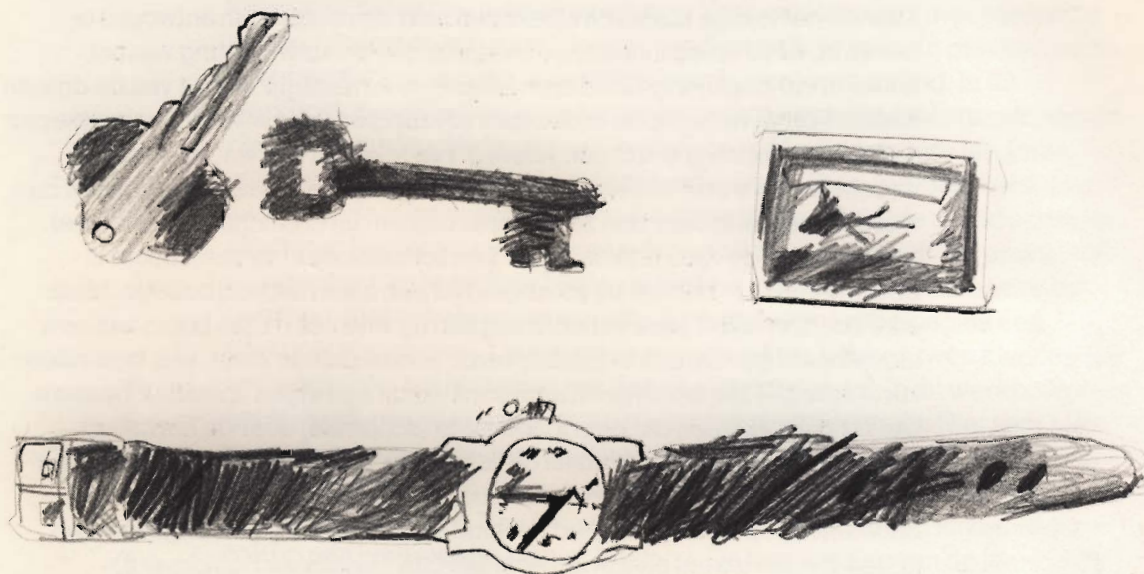

Dingen hebben vormen

De kinderen leren dat dingen vormen hebben; de contour geeft een grote herkenbaarheid

Omtrekvormen, 5 jaar

onderwerp

omtrekvormen, zoals sleutels, speelgoedjes, e.d.

techniek

potlood (liefst 2 B), omtrekken en invullen van vormen, eventueel kleurpotloden of viltstiften

papierformaat

± 20 × 30 cm

Toelichting

Het omtrekken van kleine figuurtjes, zoals een sleutel, een rondje, een puntenslijpertje, een schaar, een kroonkurk, een kopje, een driehoekje e.d. lijkt wat al te simpel en eenvoudig om een lessencyclus over natuurtekenen mee te laten beginnen. Toch zal dit omtrekken nog behoorlijk wat problemen opleveren: immers zoveel motorische verfijning hebben jonge kinderen nog niet, terwijl ook oudere kinderen het vaak zo onnauwkeurig doen, dat de leerkracht veel hulp moet geven! Buiten dit alles kunnen we de vraag stellen of het 'omtrekken' wel thuis hoort in deze lessencyclus. Het gaat toch immers over het onvooringenomen kijken, over het zo precies mogelijk tekenen (zie *Handboek Hoofdstuk 4*)?!

Het overtrekken, overtekenen of natekenen ligt aan de grens van het tekenen naar de natuur; dat is in de inleiding al duidelijk gemaakt. Voor het jonge kind komt daar nog wat bij: het jonge kind hecht aan de contour een grote waarde. De contour is voor een belangrijk deel de herkenbaarheid. De contour is soms zelfs elementair voor het kennen van de dingen. Wellicht is dus 'het omtrekken' een eerste stap die niet overgeslagen kan worden. Het kind heeft dan wel geen visie op het ding getekend, maar dat kan eventueel bij het opvullen van de contour – op meer eigen wijze worden gestimuleerd.

Begeleiding

Wellicht kan de les beginnen met een kort algemeen verhaaltje over dat alle dingen een eigen naam hebben en flink van elkaar kunnen verschillen: een stoel, een tafel, een pop, een dier, een ding. Per groepje kan daarna een aantal hanteerbare voorwerpjes worden genomen: blokjes, staafjes, sleutels, kartonnen vormpjes, schaarstjes, kwastjes, potloden, puntenslijpertjes of kleine houten speelgoedjes. Met een gewoon potlood of een wat zachter 2B potlood worden de dingen een voor een omgetrokken op een tekenpapier, $\pm 20 \times 30$ cm groot. De leerkracht kan dit omtrekken het beste een of twee keer duidelijk voordoen. Let op de hand die het ding vasthoudt; let er op dat het potlood dicht tegen de vorm aanblijft. Zorg dat de vormen elkaar niet overlappen: elk ding heeft (krijgt) zijn eigen plaats. Zijn er vormen verschoven; hoe kun je dit herstellen? Waar ben je uitgeschoten? Als een aantal vormen klaar is – door onderling verwisselen komen we een heel eind – worden de dingen lichter of donker ingekleurd. Laat dit het liefst doen met het tekenpotlood, want hierdoor ziet het kind al enige mogelijkheden van de grijstonen. Het kan echter ook met kleurpotlood of viltstift. We moeten er wel voor zorgen dat elk ding zijn eigen 'kleur' krijgt. Na afloop gaan we de dingen nog eens benoemen: is de omtrek van een kartonnen vierkantje zo anders dan die van dat houten blokje?

onderwerp

bladvormen, munten,
gereedschap

techniek

zacht tekenpotlood

papierformaat

$\pm 20 \times 30$ cm

Andere opdrachten

Voor wat oudere kinderen kan het wat grotere gereedschap gekozen worden. In feite blijft de opbouw van de les hetzelfde. Er hoeft weinig variatie in de lesopbouw gebruikt te worden. Het onderwerp brengt namelijk de variatie. Tussentijdse stimulans blijft daarbij het belangrijkste. Vergelijk daarbij steeds de tekening met het origineel.

Gereedschap, 6 jaar